

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2012, για την ψηφιοποίηση και την προσβασιμότητα πολιτιστικού υλικού και για την ψηφιακή διαφύλαξη

(2012/C 169/02)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ΟΤΙ:

- Η ψηφιοποίηση και η προσβασιμότητα του πολιτιστικού υλικού των κρατών μελών και η μακροπρόθεσμη ψηφιακή του διαφύλαξη είναι ουσιώδεις για να είναι δυνατή η πρόσβαση όλων στον πολιτισμό και τη γνώση στην ψηφιακή εποχή και για να προαχθεί ο πλούτος και η ποικιλομορφία της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς,
- Το ψηφιοποιημένο πολιτιστικό υλικό αποτελεί σημαντική πηγή για τις ευρωπαϊκές πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες ⁽¹⁾. Η ψηφιοποίηση και η επιγραμμική προσβασιμότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς των κρατών μελών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό πλαίσιο, συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης και στην υλοποίηση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς μέσω της αυξανόμενης προσφοράς νέων και καινοτόμων επιγραμμικών προϊόντων και υπηρεσιών.
- Απαιτείται συντονισμένη δράση στο επίπεδο της Ένωσης ώστε να δημιουργηθούν συνεργίες μεταξύ των εθνικών προσπαθειών και να διασφαλισθεί ότι η επιγραμμική προσβασιμότητα φθάνει σε μια κρίσιμη μάζα.
- Το πλαίσιο των προσπαθειών ψηφιοποίησης και συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει αλλάξει αφότου το Συμβούλιο ενέκρινε το 2006 συμπεράσματα για την ψηφιοποίηση και την επιγραμμική προσβασιμότητα του πολιτιστικού υλικού και την ψηφιακή διατήρηση ⁽²⁾. Η Euroreana άρχισε να λειτουργεί το 2008 ως κοινό πολυγλωσσικό σημείο πρόσβασης στην ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2010 για την «Euroreana: τα επόμενα βήματα» ⁽³⁾,

1. ΧΑΙΡΕΤΙΖΕΙ:

- τη σύσταση της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 2011 για την ψηφιοποίηση και την επιγραμμική προσβασιμότητα πολιτιστικού υλικού και την ψηφιακή διαφύλαξη ⁽⁴⁾ (2011/711/ΕΕ) ως τμήμα της Ψηφιακής Ατζέντας για την Ευρώπη ⁽⁵⁾.

2. ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ:

- τις προσπάθειες που διεξάγονται στα κράτη μέλη για ψηφιοποίηση του υλικού των πολιτιστικών ιδρυμάτων τους και για να καταστεί το περιεχόμενο αυτό επιγραμμικά προσβάσιμο, καθώς και τις προσπάθειες για παροχή χρηματοδότησης για ψηφιοποίηση σε περίοδο οικονομικής κρίσης,
- την πολύτιμη εργασία της Euroreana, των ιδρυμάτων και των εθνικών σημείων συγκέντρωσης των κρατών μελών που συμβάλλουν στην Euroreana, ως προς το περιεχόμενο και το συντονισμό,

⁽¹⁾ Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή έκθεση για την ανταγωνιστικότητα του 2010, οι δημιουργικές βιομηχανίες αντιπροσωπεύουν το 3,3 % του ΑΕΠ της ΕΕ και το 3 % της απασχόλησης στην ΕΕ.

⁽²⁾ ΕΕ C 297 της 7.12.2006, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ C 137 της 27.5.2010, σ. 19.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 283 της 29.10.2011, σ. 39.

⁽⁵⁾ COM(2010) 245 τελικό/2.

- ότι, παρότι σημειώθηκε πρόοδος στην ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης, απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες ώστε να μετατραπεί η κληρονομιά αυτή σε διαρκές αγαθό για τους ευρωπαίους πολίτες και την οικονομία στην ψηφιακή εποχή,

3. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ:

- ότι απαιτείται να δοθεί έμφαση στην πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης στο επιγραμμικό περιβάλλον και να προαχθεί η δημιουργία περιεχομένου και νέων επιγραμμικών υπηρεσιών ως μέρος της κοινωνίας της πληροφορίας και της κοινωνίας της γνώσης,
- τη ζωτική σημασία της διασφάλισης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της Euroreana, μεταξύ άλλων και από άποψη διακυβέρνησης και χρηματοδότησης, και την ανάγκη να αναπτυχθεί περαιτέρω ως κοινό πολυγλωσσικό σημείο πρόσβασης προς την ευρωπαϊκή ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά και ως πολύτιμη πηγή για τη δημιουργική βιομηχανία, ιδίως με τη βελτίωση της ποιότητας και της ποικιλίας του ψηφιοποιημένου πολιτιστικού υλικού όλων των κατηγοριών (κείμενα, οπτικοακουστικό υλικό, μουσειακά εκθέματα, μητρώα αρχείων κ.τ.λ.),
- την ανάγκη για συλλογική προσπάθεια των κρατών μελών και της Επιτροπής ώστε να προαχθούν ποιοτικά και τεχνικά πρότυπα για το περιεχόμενο που μεταφέρεται στην Euroreana,
- την ανάγκη να συνεχισθεί η εργασία για τα τεχνικά πρότυπα και την ψηφιοποίηση και τα μεταδεδομένα, μεταξύ άλλων μέσω του πλαισίου της Euroreana, προς όφελος τόσο της προσβασιμότητας όσο και της μακροπρόθεσμης διατήρησης του ψηφιακού υλικού,
- το βασικό όραμα συνεργασίας με όλους τους ενδιαφερόμενους εταίρους για να αποφευχθεί «μαύρη τρύπα του 20ού αιώνα» στο υλικό που διατίθεται μέσω της Euroreana, και ως εκ τούτου την ανάγκη να καταστεί περισσότερο διαθέσιμο υλικό με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας μέσω της ιστοσελίδας,
- την ανάγκη να προαχθούν δραστήρια εθελοντικές συμφωνίες ⁽⁶⁾ για την σε ευρεία κλίμακα ψηφιοποίηση και επιγραμμική διαθεσιμότητα των μη διαθέσιμων στο εμπόριο έργων και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για να προβλεφθεί η απαιτούμενη ασφάλεια δικαίου σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο,
- ότι η ψηφιοποίηση και η επιγραμμική προσβασιμότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρώπης θα πρέπει να γίνεται με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας,

⁽⁶⁾ Στις 20 Σεπτεμβρίου 2011, υπογράφηκε στις Βρυξέλλες από τους εκπροσώπους των ενδιαφερομένων κύκλων μνημόνιο συμφωνίας σχετικά με τις βασικές αρχές για την ψηφιοποίηση και την παρουσίαση έργων μη διαθέσιμων στο εμπόριο, μετά από διάλογο των ενδιαφερόμενων φορέων με την υποστήριξη της Επιτροπής.

4. ΣΗΜΕΙΩΝΕΙ:

— την έκθεση «Η νέα αναγέννηση»⁽¹⁾ της ομάδας μελέτης («Επιτροπή των σοφών») σχετικά με την επιγραμμική παρουσίαση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και την πρόσφατη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τις υποδομές των ψηφιακών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της Euroreana, ως τμήμα της Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη»⁽²⁾, καθώς και τις προτάσεις σχετικά με τα ορφανά έργα⁽³⁾ και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα⁽⁴⁾.

5. ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

— να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα σύμφωνα με τις προτεραιότητες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα προκειμένου:

— να ενοποιήσουν τις στρατηγικές και στόχους τους για την ψηφιοποίηση του πολιτιστικού υλικού,

— να ενοποιήσουν την οργάνωση της ψηφιοποίησης και την πρόβλεψη για χρηματοδότηση της ψηφιοποίησης, μεταξύ άλλων μέσω της προαγωγής της χρήσης εταιρικών σχέσεων μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα,

— να βελτιώσουν τις συνθήκες-πλαίσια για την επιγραμμική προσβασιμότητα και τη χρήση πολιτιστικού υλικού,

— να συμβάλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της Euroreana, μεταξύ άλλων με την παρότρυνση των πολιτιστικών ιδρυμάτων να συμπεριλάβουν στην ιστοσελίδα όλο το σχετικό ψηφιοποιημένο πολιτιστικό υλικό,

— να διασφαλίσουν την μακροπρόθεσμη ψηφιακή διατήρηση,

λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τα διάφορα επίπεδα προόδου και τις προσεγγίσεις όσον αφορά την ψηφιοποίηση, καθώς και τις συνολικές προσπάθειες των κρατών μελών για δημοσιονομική εξυγίανση,

6. ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

— να συνεχίσει να υποστηρίζει την Euroreana ως κοινό πολυγλωσσικό σημείο πρόσβασης στην ψηφιακή πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2010 για την Euroreana,

— να συγκεντρώσει, να αναλύσει και να διαδώσει τα αποτελέσματα και τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο· να υποβάλλει στη βάση αυτή ανά διετία έκθεση προόδου σχετικά με την ψηφιοποίηση, την επιγραμμική προσβασιμότητα και την ψηφιακή διατήρηση,

— να στηρίξει την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών με τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και τα πρότυπα ψηφιοποίησης,

7. ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ EUROREANA, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ:

— να συνεχίσουν, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2010 για την Euroreana, τις εργασίες σχετικά με το χάρτη πορείας της Euroreana, συμπεριλαμβανομένων των αριστουργημάτων της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς που επιλέχθηκαν στα επιμέρους κράτη μέλη,

— να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού σε σχέση με την Euroreana,

— να προαγάγουν τη χρήση του προσβάσιμου υλικού μέσω της Euroreana και των σχετικών μεταδεδομένων για καινοτόμους σκοπούς με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,

— να αναπτύξουν περαιτέρω την Euroreana ως φιλικό προς το χρήστη σημείο πρόσβασης,

— να σημειώσουν συγκεκριμένη πρόοδο στο πλαίσιο των συζητήσεων σχετικά με τη δομή διακυβέρνησης της Euroreana.

⁽¹⁾ [http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/comite_des_sages/index_\(lg\).htm](http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/comite_des_sages/index_(lg).htm)

⁽²⁾ COM(2011) 665 τελικό/3.

⁽³⁾ COM(2011) 289 τελικό.

⁽⁴⁾ COM(2011) 877 τελικό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δράσεις προτεραιότητας και ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα

Ο προτεινόμενος πίνακας δραστηριοτήτων και στόχων αποτελεί ενδεικτικό χάρτη πορείας των εργασιών για τα κράτη μέλη για την περίοδο 2012-15.

1. Ομογενοποίηση των στρατηγικών και των στόχων τους για την ψηφιοποίηση του πολιτιστικού υλικού:

Καθορίζοντας μέχρι το τέλος του 2012, στόχους για την ψηφιοποίηση και τη διατήρηση ή, όπου είναι απαραίτητο, δίνοντας μεγαλύτερη προτεραιότητα στην ψηφιοποίηση
Καθορίζοντας, μέχρι το 2013, πρότυπα για την επιλογή υλικού προς ψηφιοποίηση και τρόπο παρουσίασης του επιγραμμικού υλικού, καθώς και εφαρμόζοντας τα τεχνικά πρότυπα για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας και της μετακίνησης του περιεχομένου. Σχετικά με το κοινόχρηστο υλικό, τα πρότυπα θα πρέπει να ενθαρρύνουν την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση για περαιτέρω χρήση και να αποθαρρύνουν τη χρήση εμφανών υδατογραφημάτων ή άλλων οπτικών μέτρων προστασίας που περιορίζουν τη χρηστικότητα
Ενισχύοντας την παρακολούθηση της προόδου στην ψηφιοποίηση για τη δημιουργία επισκοπήσεων σε εθνικό επίπεδο και συμβάλλοντας στη δημιουργία επισκόπησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο
Συμβάλλοντας, μέχρι το τέλος του 2013, στην αξιολόγηση από την Επιτροπή της προόδου της ψηφιοποίησης και της ψηφιακής διατήρησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο

2. Ομογενοποίηση της οργάνωσης της ψηφιοποίησης και της παροχής χρηματοδότησης για την ψηφιοποίηση, μεταξύ άλλων μέσω της προαγωγής της χρήσης συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα:

Ενθαρρύνοντας τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την ψηφιοποίηση μεταξύ των πολιτιστικών ιδρυμάτων και των ιδιωτικών εταιρών, με σημείο εκκίνησης τα κριτήρια που εκπόνησε η Επιτροπή στη σύστασή της 2011/71/ΕΕ
Χρησιμοποιώντας τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ, όπου είναι δυνατόν, για τη συγχρηματοδότηση δραστηριοτήτων ψηφιοποίησης ⁽¹⁾
Προάγοντας μέτρα για τη βελτιστοποίηση της χρήσης της ικανότητας ψηφιοποίησης για την επίτευξη οικονομικών κλίμακας, έχοντας κατά νου τις δυνατότητες διασυνοριακής συνεργασίας

3. Βελτίωση των συνθηκών-πλαισίων για την επιγραμμική προσβασιμότητα και τη χρήση πολιτιστικού υλικού:

Διασφαλίζοντας, επί της αρχής, ότι το υλικό στο δημόσιο τομέα θα παραμείνει στο δημόσιο τομέα και μετά τη ψηφιοποίηση, με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας
Προωθώντας τις εθελοντικές συμφωνίες μεταξύ των ενδιαφερομένων φορέων και άλλων μηχανισμών που διευκολύνουν την ψηφιοποίηση και την επιγραμμική προσβασιμότητα έργων που δεν είναι διαθέσιμα στο εμπόριο

4. Συμβολή στην περαιτέρω ανάπτυξη της Euroreana:

Ενθαρρύνοντας τα πολιτιστικά ιδρύματα, καθώς και τους εκδότες και άλλους κατόχους δικαιωμάτων να καταστήσουν το ψηφιοποιημένο υλικό τους προσβάσιμο μέσω της Euroreana, λαμβάνοντας υπόψη τους ενδεικτικούς στόχους ελάχιστης συμβολής σε περιεχόμενο στην Euroreana, ως έχουν στο Παράρτημα II της σύστασης της Επιτροπής 2011/711/ΕΕ
Πραγματοποιώντας μεγαλύτερη επιλογή έργων και αντικειμένων πολιτιστικής και ιστορικής σημασίας που είναι προσβάσιμα μέσω της Euroreana, συμπεριλαμβανομένων των αριστουργημάτων που έχουν επιλέξει τα επιμέρους κράτη μέλη
Οριστικοποιώντας μέχρι το τέλος του 2012, τους χάρτες πορείας για να ευθυγραμμισθεί το περιεχόμενο της Euroreana προς τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2010, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να προστεθεί στην Euroreana σχετικό, ήδη ψηφιοποιημένο υλικό.
Προάγοντας τη συγκέντρωση σε εθνικό επίπεδο, συστήνοντας ή ενισχύοντας τα εθνικά σημεία συγκέντρωσης και συνεισφέροντας σε διασυνοριακά σημεία συγκέντρωσης για την Euroreana
Ενισχύοντας τη χρήση κοινών προτύπων ψηφιοποίησης και τη συστηματική χρήση μόνιμων αναγνωριστικών

⁽¹⁾ Τα παρόντα συμπεράσματα δεν προδικάζουν τις διαπραγματεύσεις για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

Ενθαρρύνοντας την ευρεία και ελεύθερη διάθεση των μεταδεδομένων που τα πολιτιστικά ιδρύματα παρέχουν στην Ευropeana για περαιτέρω χρήση καθώς και για καινοτόμες εφαρμογές
Αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με την Ευropeana στο ευρύ κοινό με ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά και τους νέους

5. Διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ψηφιακής διαφύλαξης:

Προωθώντας και ενισχύοντας στρατηγικές για τη μακροπρόθεσμη ψηφιακή διατήρηση, συνοδευόμενες από σχέδια εφαρμογής
Ανταλλάσσοντας πληροφορίες μεταξύ τους σχετικά με τις στρατηγικές και τα σχέδια δράσης για μακροπρόθεσμη ψηφιακή διατήρηση
Εξασφαλίζοντας τις αναγκαίες συνθήκες του νομικού πλαισίου για μακροπρόθεσμη ψηφιακή διατήρηση όσον αφορά την πολλαπλή αντιγραφή και τη μετακίνηση ψηφιακού πολιτιστικού υλικού εκ μέρους των δημόσιων ιδρυμάτων για λόγους διαφύλαξης, με πλήρη σεβασμό της ενωσιακής και της διεθνούς νομοθεσίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
Προβαίνοντας στις απαραίτητες νομικές ρυθμίσεις για την απόθεση υλικού που δημιουργήθηκε σε ψηφιακή μορφή, ώστε να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη διαφύλαξή του
Λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις σε άλλα κράτη μέλη, κατά την κατάρτιση ή την επικαιροποίηση πολιτικών και διαδικασιών για την απόθεση υλικού που έχει εξαρχής δημιουργηθεί σε ψηφιακή μορφή, ώστε να αποφεύγονται μεγάλες αποκλίσεις στις ρυθμίσεις σχετικά με την απόθεση
Διασφαλίζοντας ότι στις διαδικασίες ψηφιοποίησης ή δημιουργίας εξαρχής ψηφιακού υλικού ενσωματώνονται επαρκή περιγραφικά και τεχνικά μεταδεδομένα και μόνιμα αναγνωριστικά